

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΚΑΡΙΜΠΑΣ

Ὁ μέγας συγγραφέας.

Ὁ ἐρημίτης τῆς Χαλκίδας.

ΠΑΝΟΥ Ν. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥΝΗ

★

Πῶς ἦταν ἔτσι, πῶς, μοῦ ἐφάνη
τόσο μελαγχολικὸ αὐτὸ τὸ τραῖνο
σχεδὸν ὄλο πηγαίνω καὶ δὲ φτάνει,
σχεδὸν οὔτε δὲ φτάνει οὔδε πηγαίνω.

Δὲν ἦρθεν ἀκόμα ἡ ὥρα ν' ἀναμετρήσει τὸ ἔθνος τ' ἀληθινὸ ἀνάστημα τοῦ Γιάννη Σκαρίμπα, θάρθει ὅμως κάποτε αὐτὴ ἡ στιγμή καὶ θὰ λάμψει ἡ πᾶσα ἀλήθεια γύρω ἀπὸ τὴν οὐσιαστικὴ προσφορὰ τοῦ Σκαρίμπα στὰ ἑλληνικὰ γράμματα. Ὡστόσο ἐμεῖς ὅσο κι' ἂν προσπαθοῦμε, μέσα στὴ λεξιλαγνεῖα τῆς ἐποχῆς μας, ν' ἀποφύγομε τὰ μεγάλα λόγια, δὲν θὰ φειδωλευτοῦμε, ἐν προκειμένῳ, νὰ ποῦμε τὴν ἀλήθεια πέρα γιὰ πέρα, γράφοντας κι' ἕνα μικρὸ ἔστω πορτραῖτο τοῦ ἐρημίτη συγγραφέα τῆς Χαλκίδας. Ναι ὁ Γιάννης Σκαρίμπας εἶναι ἕνας μέγας συγγραφέας, ἕνα φωτεινὸ πνεῦμα κι' ἕνας οὐσιαστικὸς δημιουργὸς τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας.

Ἐλεύθερο πνεῦμα, πέρα ἀπὸ τὰ ὄρια κι' αὐτῆς τῆς ἐλευθερίας, πάσχισε μιὰν ὀλόκληρη ζωὴ, πλάθοντας μὲ τὰ γερά του χέρια ἕνα σπάνιο ὄλικὸ πεζογραφίας, ποιησῆς καὶ μελέτης ν' ἀνοίξει καινούργιους δρόμους στὸ χῶρο τῆς πνευματικῆς ζωῆς καὶ κατορθώσε πάρα πολλὰ, ἔχοντας προσφέρει στὴν ἑλληνικὴ λογοτεχνία σπάνια βιβλία.

Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ περισσότερο μένει στὸ ἔργο κι' ἀπὸ τὸ ἔργο τοῦ Γιάννη Σκαρίμπα, εἶναι ἕνα σπινθηροβόλο κι' ἀνήσυχο πνεῦμα, ποὺ τὰ πάντα παρατηρεῖ καὶ σχολιάζει, ποὺ μὲ διάθεση πολλὰς φορὲς περιπαικτικῆ, σατιρικῆ καὶ στὸ βάθος γεμάτη πόνο, μιλά γιὰ τὸν Ἕλληνα ἄνθρωπο, τὴν νεοελληνικὴ ζωὴ, τὰ πολλὰ προτε-

ρήματά μας κι' άκόμα για τὰ πάμπολλα έ-
λαττώματα πού χαρακτηρίζουν έμās και τή
σύγχρονη ζωή μας.

Ό Σκαρίμπας λέει άντρίκια τήν πāσα
άλήθεια προς πāσα κατεύθυνση, κι' αυτό
ίσως τού έχει στοιχίσει όριαμένα πράγμα-
τα, τόν αποκλεισμό του από τις άκαδημίες
— πού ιδιαίτερα σατιρίζει — από βραβεία
— πού με πολλή κέφι άρνεϊται — κλπ.
Όστόσο ό Γιάννης Σκαρίμπας γνωρίζει
πώς με τήν έντονη προσωπικότητά του έχει
μπει στη μεγάλη Άκαδημία τού λαού κι'
αυτό τού δίνει τó κουράγιο νά εργάζεται, μ'
όλα τὰ χρόνια του, με κέφι νυχτοήμερα στο
έρημητήριό του, εκεί στην όμορφη κι' άγα-
πημένη του Χαλκίδα. Παλιά φίλια με
συνδέει με τó σπουδαίο αυτό συγγραφέα
της πατρίδας μας, και κάθε φορά πού θ'
άνέβω τὰ σκαλιά τού σπιτιού του, τού άπέ-
ριττου σπιτιού του, της Χαλκίδας, αισθά-
νομαι μεγάλη χαρά πού θα άπολαύσω έστω
και για λίγο, ένα σπάνιο πνεύμα, ένα σύγ-
χρονο δυνατό έλληνικό πνεύμα, φωτεινό κι'
άληθινό πέρα για πέρα· ό Γιάννης Σκαρίμ-
πας είναι πηγή γνήσιας σοφίας κι' άλ-
θειας. Πού νά σταθεϊ κανείς και πώς μέ-
σα σε λίγο χώρο, νά σκιαγραφήσει έστω έ-
να λογοτεχνικό έργο, σαν κι' αυτό τού
Γιάννη Σκαρίμπα.

Σάν πεζογράφος έχει ολοκληρώσει μιá
σειρά βιβλίων πού τόν τοποθετούν στην
πρώτη σειρά της νεοελληνικής λογοτεχνί-
ας. Άπό εκείνο τó πρώτο μá σημαντικό
βιβλίο του «Καϋμοί στο Γριπονήσι», μιá
σειρά σπουδαίων διηγημάτων, με ξεχωρι-
στό λαϊκό τοπικό χρώμα και θαυμάσιους
έλληνικούς χαρακτήρες, πρέπει νά περάσει
μέσα από τις θαυμάσιες έπίσης σελίδες τών
βιβλίων «Τό θείο τραγί», «Μαριάμπας»,
«Τό σόλο τού Φίγκαρω», «Περίπολος Ζ'»,
«Τό Βατερλώ δυό γελοίων», «Η μαθητευ-

ομένη τών τακουνιών» κλπ. για νά συνει-
δητοποιήσει πόσο άξιος και ξεχωριστός
πεζογράφος είναι ό Γιάννης Σκαρίμπας.
Και μόνο τó βιβλίο του «Τό θείο τραγί»,
με τὰ συμβολικά στοιχεία του, μπορεί νά
τοποθετήσει τó Γιάννη Σκαρίμπα στην
πρώτη σειρά όχι μόνο της έλληνικής, αλλά
και της σύγχρονης ευρωπαϊκής πεζογραφί-
ας. Όμως και στο θέατρο έχει κάνει πα-
ρουσία ό συγγραφέας, τó έργο του «Ό ή-
χος τού κώδωνος», έχει άφήσει καλές έντυ-
πώσεις.

Όστόσο ό Σκαρίμπας και στο πεζο-
γραφικό του έργο και στο θεατρικό του, μέ-
νει ένας γνήσιος και τρυφερός ποιητής, έ-
νας ποιητής βάθους. Κι όταν σατιρίζει ό
Γιάννης Σκαρίμπας, εκφράζει μιá ευαι-
σθησία κι' ένα πόνο, μιá σπάνια ευαισθη-
σία πού οι άληθινοί ποιητές κατέχουν κι'
εκφράζουν.

Ποιητής λυρικός, κινούμενος ανάμεσα
στα μαχαίρια της καθημερινότητας και
στη νοσταλγία τού όνειρου, ό ποιητής της
Χαλκίδας, από τις συλλογές του «Όύλα-
λούμ», «Έαυτούληδες» κλπ., μέχρι τούς
Βοϊδάγγελους, μās έχει δώσει ποιήματα
γεμάτα από τραγικό και λυρικό μεγαλείο.

Η ΠΑΡΕΑ

Όραία φίλε ήταν ώραία
όπως τὰ λέγαμε και όπως
μέσ' στο κρασί και την παρέα
γύριζεν ό καιρός κι' ό τόπος.

Κι' άκόμα ώραία ήταν και στάζαν
χρυσά τὰ λόγια μας κοντά της,
τὰ μάτια της και μās κυτάζαν
και μās μεθούσε ή όμορφιά της.

Όραία ναί... Μά έγώ φαρμάκι

ἔπινα σκέφτοντας ἐντός μου,
αὐτὴ πού σ' ἄν χελιδονάκι
λεφτούρισε ἀπ' τὸ φῶς τοῦ κόσμου.

Εἶναι ἓνα χαρακτηριστικὸ κι' ὠραῖο ποίημα τοῦ Σκαρίμπα ἀπὸ τὴ συλλογὴ του «Βαῖδάγγελου» Γεμάτη μὲ σπάνια ἄνθη εἶναι ἡ ποίηση τοῦ Γιάννη Σκαρίμπα κι' εὐκόλα μπορεῖ κανεὶς νὰ τὴν χαρεῖ σὲ ἓνα τόμο ἐπιτομῆς πὺν κυκλοφόρησε τελευταῖα. Πολλοὶ ἀκόμα στέκονται κι' ἀναρωτιοῦνται γιὰ τὸ γλωσσικὸ ὄργανο αὐτοῦ τοῦ συγγραφέα, ἔτσι, πὺν μᾶς δίνεται πολλὰς φορὲς σπασμένο φραστικὰ μὲ μιὰ ἰδιότυπη ἀρχιτεκτονικὴ. Ἐμεῖς πάντα ὑποστηρίζομε πὺς ἡ γλῶσσα τοῦ Σκαρίμπα ἐκφράζει τὴν πρωτότυπη φυσιογνωμία τοῦ συγγραφέα κι' ἡ γραφὴ του ἔχει καὶ μιὰ διάθεση σατιρικῆς αἰχμῆς.

Τελευταῖα ὁ συγγραφέας κυκλοφόρησε ἓνα ἱστορικὸ μελέτημα, πὺν ἔγινε ἀνάσπαστο. Πρόκειται γιὰ τὸ βιβλίο «Τὸ 21 κι' ἡ ἀλήθεια». Ἐκεῖ μπορεῖ ν' ἀπολαύσει κανεὶς ἓνα Σκαρίμπα πὺν μὲ τὸ σπαθὶ τῆς ἀλήθειας τέμνει τὴν ἱστορία γιὰ τὸ 21 καὶ τὴν πορεία τοῦ ἔθνους. Εἶναι ἓνα ἔργο - σταθμὸς, πὺν ὅπως ὁ ἴδιος ὁ συγγραφέας μοῦ εἶπε, θὰ ἔχει καὶ συνέχεια. Τὴν περιμένομε. Ἄς εἶναι καλὰ ὁ Γιάννης Σκαρίμπα κι' ἄς δημιουργεῖ ἐκεῖ στὴν ὁμορφὴ Χαλκίδα, γιὰτὶ εἶναι ἓνας σπάνιος συγγραφέας, μιὰ ἀνεπανάληπτη περίπτωση γιὰ τὰ ἑλληνικὰ γράμματα.

Τὸ ἔθνος ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ πνευματικὰ ἀναστήματα, ἀπὸ ἀληθινὸς δημιουργοὺς, καθὼς κι' ὁ λαὸς μας

ΠΑΝΟΣ Ν. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥΝΗΣ